

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****NEVZAT ATEŞ BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2018/4619

Karar Tarihi : 18/5/2021

Başkan : Kadir ÖZKAYA

Üyeler : Engin YILDIRIM

M. Emin KUZ

Yıldız SEFERİNOĞLU

Basri BAĞCI

Raportör : Tuğçe TAKCI

Başvurucu : Nevzat ATEŞ

Vekili : Av. Asude Sultan SONGUR ARSLAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, yakının ölümü hakkında etkili bir ceza soruşturması yürütülmemesi nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 16/2/2018 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve ekleri ile Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla temin edilen belgelere göre ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Başvurucunun kızı D.A.Y.nin 8/3/2016 tarihinde intihar ettiği bilgisinin alınması üzerine 112 Acil Servis görevlilerince Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesine (Hastane) ambulansla götürülen D.A.Y. aynı tarihte hayatını kaybetmiştir.

9. Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı (Cumhuriyet Başsavcılığı) tarafından olay hakkında aynı gün soruşturma başlatılmıştır. Olay yerine ulaşan kolluk görevlilerince düzenlenen 8/3/2016 tarihli tutanağın ilgili kısmı şöyledir:

"... Oturma odasında tavana sabitlenmiş kancada bulunan ve yerde bulunan iki adet ...yazma tabir edilen bez parçalarını biz görevlilere teslim etmiş, ikamette kililili olan salon kısmının kilildi bulunarak mahum şahsın kayıvaldesi ... [A.Y.] biz görevlilere açmış, salona girildiğinde yerde valiz olduğu, valiz içerisnde ve yerlerde kıyafetlerin dağınık olduğu, salon girişinin 3 adım ilerisinde imitasyon bayan yüzüğünün yerde olduğu, ayrıca valizin yanında bulunan... günlük olduğumu tahmin ettiğimiz defterin olduğu... tarafımızdan geçici olarak muhafaza altına alınmış[ır]..."

10. Antalya İl Emniyet Müdürlüğü Olay Yeri İnceleme Müdürlüğü tarafından olay yeri incelemesi yapılmış, olay yerinin basit krokisi çizilmiştir. Olay yeri krokisine göre tavandaki kancanın altında koltuk bulunmaktadır ve tavandaki kancadan koltuğa kadar olan mesafe 240 cm, tavandaki kancadan zemine kadarki mesafe 280 cm'dir. Olay yeri inceleme raporunun ilgili kısmı şöyledir:

"... Olay yerinin... iki oda bir salon ve eklentilerinden oluşan [ev]... mutfak yanında kapısı kililili olan ... salon, ...olduğu..."

Olay yerinde yapılan incelemelerde, ... oturma odasının güney batı köşesinde tavanda bulunan sabit kanca şeklindeki demire düğümlemiş, yırtık... yazma olarak adlandırılan oyals tülbent, tülbentin yırtık parçasının batı pencere önündeki kanepentin üzerinde olduğu, oda içerisinde 112 unsurlarınca müdahale esnasında bırakılan malzemeler olduğu, odada dağınıklık olmadığı, oturma oda giriş kapı karşısındaki yatak odasında yatak üzerinde yorganların dağınık olduğu, oturma odası ile mutfak arasında bulunan doğu ve güney cepheli kapısı kililili salon kapısı anneleri [A.Y.] tarafından açıldığında televizyon ön kısmında halı üzerinde fermuarı açık, tekerlekli valiz, valiz iç kısmında, üzerinde ve yan tarafında halı üzerinde glystler ve eşyalar olduğu, olay yerinin fotoğrafları çekilerek, gerekli ölçümler yapılarak basit kroki üzerinde gösterilmiş, olay yerinde düğümlü yırtık tülbent ile kanepenin üzerindeki tülbent parça... muhafaza altına alınmış, ölen şahsın Antalya Eğitim Araştırma Hastanesi morgunda olduğu bilgisi intikal edilerek fotoğraf çekimi yapılarak on parmak izleri alınmıştır.

Yapılan incelemelerde herhangi bir iz ve bulguya rastlanmamıştır..."

11. Cumhuriyet Başsavcılığınca 8/3/2016 tarihinde gerçekleştirilen ölü muayenesi sonrasında otopsi yapılması için Antalya Adli Tıp Kurumu Grup Başkanlığından (ATK Grup Başkanlığı) talepte bulunulmuştur. ATK'da görevli doktor eşliğinde gerçekleştirilen ölü muayenesi sonucunda düzenlenen tutanağın ve bu sırada alınan başvuruçunun beyanının ilgili kısmı şöyledir:

"Nevzat ATEŞ [başvurucu] :... Kızım yaklaşık 3,5 aylık hamileydi, eşi ile arasında bildiğim kadar bir sorun yoktu, ancak kayıvaldesi ile geçinemiyordu, bir aylıkken kızımın ümüğünü sukmuştu, yani kayıvaldesi kızuma iyi davranmıyordu. Kızımın damadından bir şikayeti olduğunu duymadım. Ama dediğim gibi kayıvaldesi kendisine pek iyi davranmıyordu, birbirlerine aynı apartmanda kapı kapı komşusuydular. Olayın tahkikatını Meydan Polis Karakolu yapmıştır..."

Çene altı hizada 10x02 cm lik ve her iki mastoit hizada 5-6 cm lik silik tarzı olacak şekilde belirsiz telem olduğu gözlemlendi. Sağ kol buktümünde pikür tzi olduğu tespit edildi.

Ağız içi ve kavram yerlerinin ayrıntılı muayenesinde her hangi bir makroskopik patoloji ayırt edilmedi. Harici muayenede yukarıda tarif edilenler dışında herhangi bir yeni oluşmuş travmatik değişim, kesici alet yarası, darp, cebir, ateşli silah yarası v.s. bir bulgu ayırt edilmedi. Anal muayenede postmortem dilatasyon dışında bir özellik görülmedi. ..."

12. ATK Grup Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen otopsi sırasında toksikolojik inceleme için örnek alınmış, ayrıca anal ve vajinal svap örnekleri ile müteveffa ile ceninden DNA tetkiki için kan örnekleri alınmıştır. 16/8/2018 tarihli otopsi raporunun ilgili kısmı şöyledir:

"...

165 cm boyunda....

... Boyun ortada her iki tarafta, larynksin hemen üstünde sağ tarafta enseye doğru hafif yükselen ve yüzeyleşen, 0,9 cm eninde yaklaşık 7,5 cm uzunluğunda, ense sağda saçlı deri sınırında 5 cm.lik sarı-kahverengi parşömenleşmiş telem vardı,

Sağ ve sol dirsek ön tarafta tedavi amaçlı olduğu anlaşılan iğne izleri vardı.

Haricen başkaca travmatik değişimlere, kesici, delici alet, ateşli silah yaralarına rastlanmadı.

...

BAŞ AÇILDI: Saçlı deri kaldırıldı. Saçlı derialtı noktavi kanamalıydı...

BOYUN-GÖĞÜS AÇILDI: Göğüs cilt altı ve kas gruplarında makroskopik patolojik özellik görülmedi.

Sağ sternocleidomastoid kasın alt yüz orta kısmında 3x2 cm'lik ekimoz, sol sternocleidomastoid kasın alt yüz üst kısmında 2x1 cm'lik ekimoz vardı.

Boyun organlarının tetkikinde; hyoid kemik, tiroid kartilaj ve boyun omurları sağlam bulundu. Ağız boşluğu ve özefagusun incelenmesinde makroskopik patolojik özellik görülmedi.

...

...

BATIN AÇILDI: ... Mide açıldı,... Tarif edilemeyen keskin bir koku vardı. Mide duvarı kanamalıydı.

...

Uterus içerisinde 3- 3,5 aylık cesamette erkek cinsiyetli cenin vardı. ... Cenin tamamen alındı.

...

1-Kimya İhtisas Dairesi raporuna göre: kişinin kanında, idrarında, mide içeriğinde ve iç organ parçalarında aranan gruplara ait uyutucu, uyuşturucu madde ile toksik maddelere rastlanılmadığı, kanında alkol tespit edilmediği, göz içi sıvısında; alkol ... bulunmadığı,

2-İzmir Adli Tıp Grup Başkanlığı Biyoloji İhtisas Dairesinin 29.07.2016 tarihli... raporuna göre; 1 (bir) adet anal sürüntü örneği ve 1 (bir) adet vajinal sürüntü örneğinde mikroskopik incelemelerde SPERM HÜCREŞİ GÖRÜLMEDİĞİ, ancak mentide ve idrarda bulunan PROSTAT SPESİFİK ANTİJEN (PSA) tespiti edildiği, DNA incelemeleri tamamlanan 1 (bir) adet vajinal sürüntü örneği, 2 (iki) adet anal sürüntü örneğinden elde edilen DNA profillerinin, 2016/137 otopsi numaralı... DNA profili ile AYNI OLDUĞUNUN tespiti edildiği, ... DNA incelemeleri tamamlanan 1 (bir) adet vajinal sürüntü örnekten EN AZ BİRİSİ ERKEK CİNSİYETİNE SAHİP BİRDEN FAZLA ŞAHİSA AIT OLABİLECEK KARIŞIK DNA PROFİLİ tespit edildiği, söz konusu karışık DNA profili 2016/137 otopsi numaralı ... ait DNA profilini içerdiği, DNA incelemeleri 2 (iki) adet vajinal sürüntü örneğinden elde edilen, aynı soy ağacındaki tüm erkek şahıslarda aynı olduğu bilinen Y-STR DNA profilinin, 2016/137 otopsi numaralı ...den alındığı bildirilen bütün haldeki ceninden elde edilen Y-STR DNA PROFİLİ İLE AYNI OLDUĞU tespiti edildiği,

3-Vücudunda ölümüne müessir travmatik bulgulara rastlanmadığı,

4-Kişinin ölümünün asiya bağlı asfiksiden ileri geldiği..."

13. Başvurucu 14/12/2016 tarihli dilekçe ile otopsi raporuna ölümün cinayet sonucu gerçekleşmiş olabileceği iddiasıyla itiraz etmiştir. İtirazında, otopsi raporundaki sağ ve sol *sternocleidomastoid* kasın alt yüz orta kısmındaki ekimozların neden olduğu hakkında hiçbir değerlendirme yapılmadığını, bu ekimozların eşinin müteveffanın boğazını el parmakları ile sıkmasından oluşabileceğini, 3x2 cm'lik ekimozun el baş parmağına, 2x1 cm'lik ekimozun ise elin diğer parmaklarından birine ait olabileceğini, eşi tarafından müteveffanın eşi M.H.Y. nin daha önce de müteveffanın boğazını sıkığının alınan tanık ifadesinde de yer aldığını belirtmiştir. Yine M.H.Y.nin mışteki beyanının çelişkilerle dolu olduğunu, eşi intihar etmiş ve ölüp ölmediği belli olmayan bir kişinin hastaneden ayrılarak polise gidip durumu kontrol etmeyeceğini, şahsın çağrılmadığı hâlde polise gittiğini, orada ölüm haberini aldığını ancak ertesi gün tekrar polise giderek ifade verdiğini, tüm bu nedenlerle müteveffayı elle boğduktan sonra baygın olduğu hâlde ölmüş olabileceğini düşünüp panikleyerek M.H.Y.nin olaya ası süsü vermeye çalışmış olabileceğini ileri sürmüştür. Başvurucu tüm bu nedenlerle müteveffanın baygınken asılmış olabileceği hususu özellikle değerlendirilmek suretiyle İstanbul Adli Tıp İhtisas Dairesinden yeniden rapor alınmasını, özellikle ölenin boyun altında meydana gelen 3x2 cm'lik ve 2x1 cm'lik ekimozların oluş nedeninin sorulması için M.H.Y.nin ve ölenin kayınvalidesi A.Y.nin bizzat savcı tarafından yeniden ifadesinin alınmasını talep etmiştir.

14. Cumhuriyet Başsavcılığı 6/3/2017 tarihinde ATK Grup Başkanlığından müteveffanın ölüm sebebi ve canlı iken asi sonucu ölüp ölmediği hakkında ek rapor talep etmiştir. ATK Grup Başkanlığının otopsiyi gerçekleştiren iki doktor tarafından hazırlanan 7/3/2017 tarihli ek raporda "...09.03.2016 tarihinde Grup Başkanlığımız Morg İhtisas Dairesinde yapılan otopsi sonucunda hazırlanan ... raporumuzda da açık olarak belirtildiği üzere; dış muayenede tarif edilen boyun bölgesinde ense sağ tarafa doğru hafif yükselici ve yüzeyelleştici tarzda telem, iç muayenede tarif edilmiş olan boyun bölgesindeki ekimozlar ile tedavi için kaldırıldığı hastanede ki bulgular göz önüne alındığında; kişinin ölümünün asiya bağlı asfiksi (havasızlık) nedeniyle canlı iken gerçekleşmiş olduğu..." belirtilmiştir.

15. Müteveffanın ei M.H.Y. hakkında düzenlenen 8/3/2016 tarihli doktor raporunda, şahsın anksiyete ile acil servise geldiği ve kendisine Diazem isimli sakinleştirici iğnenin yapılması nedeniyle o akam için ifade vermesinin uygun olmadığı belirtilmiştir. Sonrasında M.H.Y.nin kolluk nezdinde alınan 10/3/2016 tarihli mteki beyanının ilgili kısmı öyledir:

"...[D.Y.] benim yaklaşık 10 aylık resmi nikahlı eim olur ve kendisi yaklaşık 3,5 aylık hamile idi. Ben, 08.03.2016 gr saat 02:30 - 03:00 arasında Kepez'de bulunan ve çalıştım meyve sebze haline gttim. Burada aynı gntn sabahına kadar çalıştıktan sonra sabah saat 08:00 sıralarında eimle kahvaltı yapmak için eve geldim. Beraber kahvaltımızı yaptıktan sonra da ben tekrar evden çıkıp iime gttim. Daha sonra da yine aynı gün içerisinde eim beni telefonla arayıp kendisinin arıya çıkacağını ve oğleden sonra saat 14:00 -15:00 arasında gelebileceğini söyledi. Ben de kendisine müsaade ettim. Fakat eimin o gün içerisinde saat kaçta eve geldiğini bilmiyorum. Daha sonra ben de aynı gün içerisinde saat 18:00 sıralarında içimden eve geldim. Eve geldiğimde eim yatak odasında yatıyordu. Ben de kendisinin yanına uzandım. Bundan kısa bir süre sonra eim yanından kalkıp oturma odasına gtti. Ben ise benim yanından yemek yapmak için kalktığını sanmıım. Bundan yaklaşık 10-15 dk. sonra kalkıp kendisinin odaya geldiğimde eimi bir earpla tavana asılı şekilde gördüm. Akabnde de kendi abalarımla hemen kendisini asılı olduğu yerden kurtardım ve ambulans ağurdum. Bundan kısa bir süre sonra da gelen ambulans eimi Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne götürdü ve ben de kendisiyle birlikte Hastaneye gttim. Fakat ben olayla ilgili iler gereği polis merkezine geldiğimde hastanede kalan eimin ben oradan ayrıldıktan sonra vefat ettiği haberini aldım. Daha sonra da bu olayla ilgili beyanda bulunmak için bugün polis merkezine geldim. Fakat eimin bu olayı neden gerçekleştirdiğini hiçbir şekilde bilmiyorum. Çünkü eimin hem benimle, hem de alle dışından hiç kimseyle en uçacak hiçbir sorunu bile yoktu. Ayrıca hem kendisiyle seyerek evlenmitik hem de kendisinin maddi ve manevi hiçbir sıkıntısı yoktu. Bahse konu olay esnasında evde ben ve eim vardı ve olay anı ile yerini gösterir şekilde etrafta herhangi bir güvenlik kamera kayıt sistemi yoktur..."

16. Başvurucunun 19/7/2016 tarihli dilekçesiyle, damadının olaydan hemen sonra alınan beyanlarının çelişkili olması nedeniyle ifadesinin alınmasını, müteveffa ile damadına ait cep telefonlarının olay gntne ait HTS kayıtlarının incelenmesini talep etmesi tzerine Cumhuriyet Başsavcılığı 17/11/2016 tarihinde ilgili GSM operatöründen müteveffa ile eşine ait cep telefonlarının abone bilgilerinin iletilmesini talep etmiştir. GSM operatrnce hat aboneliklerinin müteveffa ve eşine ait oldukları bilgisi iletilmiştir.

17. Başvurucu 19/7/2016 tarihli dilekçeyle, müteveffanın olaydan kısa bir süre önce amesiyle telefonda görüşmesi ve arkadaşı Z.D. ile pikniğe gitmiş olması nedenleriyle bu kişilerin de beyanlarının alınmasını talep etmiştir. Cumhuriyet Başsavcılığı 8/8/2016 tarihinde müteveffanın annesi G.A., babası başvurucu Nevzat Ateş ve arkadaşı Z.D.nin mteki ve tanık olarak beyanlarının alınması ile olayla ilgili ortaya çıkabilecek diğer delillerin toplanması talepli talimatı Serik Cumhuriyet Basavcılığına iletmifir.

18. Başvurucunun Serik İlçe Jandarma Komutanlığı (Jandarma Komutanlığı) nezdindeki 12/8/2016 tarihli mteki beyanının ilgili kısmı öyledir:

"... Kızımın annesi ortalama iki günde bir mulaka konuurdu. Evliliğinin başlangıcında ben kocası ile aralarında herhangi bir sorun olup olmadığını bilmiyorum. Bize veya annesine o zamanlar anlatmış olduğu herhangi bir husus bulunmamaktaydı... Yalnız hamile kaldıktan sonra ve olayın gerçekleştiği tarihten bir ay öncesinde aralarında sorun olduğu gün yüzüne çıkar oldu. Kızımın kayıyvalidesi [A.Y.] olen kocasının ölüm nedenini kızımın arar oldu ve

uğursuz gelin şeklinde suçlamaları oldu ve sürekli kızımın üzerine gittiği ve anlaşamadıklarını ve hatta olaydan önce 3 aydır konuşmadıklarını kızım annesine de söylemiş. ... Doğal olarak anne baskısı yüzünden kızım [D.nin] eşi [M.] ile de arası açıldı. Hatta daha evliliklerinin ilk ayında kızımı boğmak isteyerek kendisine saldırmış ve sürekli sinirli tavırlar sergileyerek evde huzursuzluk yapıyormuş. Artık son günlerde eve gelmeyi kafasına kızım koymuştu, evlilik yüzüklerini bile karşılıklı çıkarmışlardı... eşi [M.] ile benim eşim [G.A.] konuştular, konuşmalar sırasında [M.] kızım [D.ye] annesi [A.Y.] tarafından büyü yaptırıldığından aralarının açıldığını söylemişti. Ben bunu kulaklarımla duydum ve eşim de buna şahittir. Olay günü olan 08.03.2016 tarihinde kızım saat 16.15 sularında annesini araması, eşim çağırıyor duymadığından 17.40 sularında kendisine döndü. Aramızda 2-3 metre vardı ve ben çalışıyordum. Kızım annesiyle beş dakikaya yakın konuştu, hatta bana da selam söyledi. Eşim kızım [D.nin] o gün pikniğe bir arkadaşıyla gittiğini ve çok mutlu bir gün geçirdiğini söyledi. Aradan yarım saat geçtikten sonra biz serada çalışırken kayınvaldesi [A.Y.] eşimi aradı. Eşim de bana sanırım [D.] ile [M.] kavga etmişler, telefonda ağlama sesleri geliyordu dedi. Birlikte yola çıktığımızda Aksu'ya geldiğimizde kızım [D.Y.nin] İtihar ettiği ve Antalya Araştırma Hastanesine kaldırıldığı bize söylendi... Ben otopsi sırasında kısmen tanıklık ettim. Bana kızımın kafası gösterildi ve teşhis ettirildi. O anda gördüğüm hali itibarıyla kendini asmadan ziyade boynunun çeneye yakın kısmında baş parmak izi gibi bir morluk olduğunu açıkça gördüm. Aynı zamanda iç çamaşırları bize teslim edilmişti. Çamaşırlarında ölen ve asılarak ölen birinin altına kaçırması ve iç çamaşırlarında leke olması gerektiğini düşünmüyoruz, fakat iç çamaşırları tertemiz idi. Aynı zamanda boynundan kendini asan birinin sadece ufak bir morlukta yaşamını yitirmesi bence abestir. Çünkü o esnada boğulan biri can havliyle kurtulmak isteyecek ve boğazındaki ipi çıkarmak için boynunda kendi kendin tırnak veya başka tizer oluşturaacaktır diye ben düşünüyorum. Kızım sanki kurbanda bağlanmış bir kurbanlık gibi tamamen kendi rızasıyla çıkmış ve kendini asmış gibi olay kapatılmak istenmektedir. Ben kızımın İtihar ettiğini kesinlikle düşünmüyorum, çevresinden de araştırılıp tespit edileceği üzere bir kere kızım inançlı bir insandı ... Olaydan yarım saat önce çok neşeli olması, bu yönde İtihar belirtisi bugüne kadar vermemesi... delildir. Ve dahi eşi ve kayın valdesi ile arasında sorun olup, biziMLE de arası iy olmasa, bize gelemecek olsa bunu belki anlardım. Ama bu söz komusu bile olamaz. Ayrıca kızım 3,5 aylık hamile idi ve ertesi güne muayene için randevu almış idi. Hamile biri her şeyden çok karnındaki çocuğunu düşünür ve böyle bir işe asla giremez. Olay sırasında yapılan incelemede, kızına ait valizlerin olduğu, çamaşırların hazırlandığı ve toplama durumu olduğu görülmüştür. Piknikten sonra evde olan kızımın yanına gelen damadım [M.] muhtemelen kızıyla gene tartıştı ve kızım eve gelmek için valizlerini hazırladığı esnada eşi buna engel olamayacağını anlayınca bir anlık cinnet neticesinde kızımı boğarak öldürmüş olduğuna ben inanıyorum. [M.H.Y.nin] verdiği ifadeyi çok basit ve yalın olarak görüyorum ve kabul etmiyorum, Kızım olaydan önce annesine de söylediği şekilde yemek hazırlığı yapıyordu, Olay basit bir İtihar değil cinayettir ve ilgililer bu olayı hep birlikte örtbas etmeye çalışmaktadırlar..."

19. Müteveffanın annesinin Jandarma Komutanlığı nezdindeki 12/8/2016 tarihli müşteki beyanının ilgili kısmı şöyledir:

"...eşi [M.H.Y] ile tanışarak karşılıklı birbirlerini sevdiler... Kızım evlendikten sonra kendisi ile her gün görüşmeye özen gösterirdim. Bir gün arayamasam diğer gün mutlaka kendisi ile görüşüyordum. Evliliğinin ilk günlerinde bana herhangi bir sorundan bahsetmedi. Kızım çok neşeli ve hayat dolu, güler yüzlü ve okumuş bir insandı ve inancı da tam idi. ...Evliliklerinin üçüncü ayında kızım telefonla ve eve ziyarete geldiğinde yüz yüze eşinden ayrılabacağını söylemeye başlar oldu. Kızım çok gururlu bir insan olduğundan çok sıkıştırmama rağmen bana o zamanlar nedenini ayrıntısıyla anlatmadı fakat eşi [M.nin] çok sinirli olduğundan bahseder idi, yemek yerken bir seferinde masada ne varsa kırıdığını sonra da çiçeklerle gönlünü almaya çalıştığından bahsetmişti. Sinirlendiğinde evi dağıtırmış. Ben

arkadaşı [Z.nin] bu durumlara tanıklık ettiğini biliyorum. Heriki zamanlarda kızım hamile kaldı. Tabii ki biz yuvanın dağılmasından yana olmadığımızdan sürekli kızımızı telkinlerde bulunuyorduk.... Olaydan bir ay evveline kadar kayınvalidesi [A.Y.] ile aralarındaki sorunlardan hiç haberimiz dahil yoktu. Olay olmadan bir ay evvel kızım telefonda hamile hali ile 'Anne ben artık dayanmıyorum, ben evime geri dönmek istiyorum' diye yakanınca ben ne yaşadığını sordum. Bana aynen 'Anne sen benim burada neler çektiğini bilmiyorsun, görüldüğü gibi değil,... eşim benimle hiç ilgilenmiyor, işten gelir doğru katveye gider, benimle de hiç ilgilenmez, daha evliliğimizin ilk ayında benim boğazımı sıkı, nefes alamadım, oksüre oksüre mor halde gezdim' deyince ben kızım gelmek istiyorsan hemen gel, ama tam bitir yoksa sen ben oraya bir daha yollamam dedim. Bundan sonraki telefonla yaptığımız görüşmelerde kayınvalidesinden de artık yakınmalarını anlatır olmaya başladı. Çünkü kızım evliliğini artık kafasında bitirmişti. çocuğunun alacak olmasını bile biz umursamıyorduk ve kapımızın açık olduğunu kendisine net bir şekilde bildiriyorduk. Gene bu zamanlarda kızım ziyaretimize geldiğinde o gece bizde kaldı. Eşi kendisini gece telefonda aramış ama ulaşamamış. [D.] sabah morali bozuk şekilde kendisini görünce bana eşinin kendisine bugün öğleye kadar gelmezsen bir daha eve gelme dediğini bana söyledi. O gün kızımı yollamadım ve eşi [M.] bize geldi. Akşam yemekten sonra eşime fark ettirmekten lavaboya giden [M.nin] yanına gittim ve 'eğer kızım la geçinemiyorsanız ayrılır yavrım, biz sizden bir şeyde istemeyiz, kızım gelsin çocuğuna da bakarız' dedim. [M.] bana 'Hayır anne ben [D.yi] çok seviyorum neden ayrılalım ki, aramızda bir sorun yok' dedi. O gece yemek sırasında nasıl geliştiğini hatırlamıyorum ama eşim de duymuş. [M.] annesi [A.Y.nin] [D.ye] bir hocca vasıtasıyla büyü yaptırdığımız ve aralarında geçimsizliği buna bağladı... Kayınvalide ile yemekler bir yenirdi. Sürekli baskı [D.ye] kurardı. Bunlar kızımın son anlarında anlattıkları hususlardı. Hatta düğünden bir hafta önce vefat eden kayınpederinin ölümünü kızım [D.ye] yaklemişler. Ona uğursuz gelin gözüyle bakarlarmış... Ben 3-4 aydır damadımın da kızımında yüzük taktıklarını görmedim. ... Olay günü olan 08.03.2016 tarihinde saat 16.15 sıralarında kızım [D.] ... aramış. Ben sonra fark ettiğimde saat 17.40 sularında kızımı aradım. ... Çok mutluydu ... 'Bugün pikniğe arkadaşım [Z.] ile birlikte gittik Anne bugün çok mutluyum, bir ay kimsen moralimi bozamaz...' dedi. Eşini sorduğunda 'anne [M.] ekmek almaya gitti, evde yemek yok, yemek yapacağım' dedi... telefomu kapattık. Aradan kayınvalide 18.30 sularında beni aradı. Bana huraya gelmenizi gerektiriyor dedi, ben de ne olduğunu sorduğunda 'ben konuşamayacağım, siz buraya gelin...' dedi .. Ben telefonda duyduğum ağlama seslerinden dolayı kızımın eşinin kavga ettiklerini düşündüm. ... Aksu'yu geçtiğimizde kızımın intihar ettiğini söylediler. ... Hastanede zorla da olsa kızımın cenazesi bana gösterildi. Boğazının üzerinde çeneye yakın kısmında baş parmak büyüklüğünde morlaşma olduğunu gördüm. Daha sonra Adli Tıp'da da baktığımda o morluk haricinde bir iz yoktu. Bana söylenen kızım [D.nin] kendini asarak intihar ettiğiydi. Oysa kızımın boğazı etrafında başka morluk bulunmamaktadır. Otopsi yapan Savcıya o anda durumun ne olduğunu sorduğunda bana asabi şekilde 'kızının neden öldüğünü bilmiyor musun, kendi kendini intihar etmiş işte' dedi... ...kayınvalidesi [A.Y.] oğlu [M.ye] kendi evinde iken 'Git oğlum [D.yi] çağır, hadi yemek yiye' sonra da [M.] eve gelip oturma odasındaki yemek masasının üzerinde [D.yi] asılı olarak gördüğünü ve oğlumun ipi keserek [D.yi] oradan aldığı söylemiş. ... Kızım yaşadıklarıyla ilgili günlük tutardı ve olaydan sonra günlüğe evlen çıkmadı, ben eşi ve ailesi tarafından kaybedildiğini düşünüyordum. ... Özetle ben kızımın intihar ettiğini kesinlikle düşünmüyorum ... Kızım olay öncesinde yemek yapacağını söylemişti zaten. Eşinin ifadeleri kesinlikle yalan ve çelişkilidir. Zaten olay sırasında kızımın hazırladığı valizleri orada odası içerisinde görmüşüm. Yani kızım tahminime göre benimle konuştuktan sonra evden ayrılmak için eşyalarını toplamak istemiştir. Olayın nasıl başladığını bilemiyorum ama sanırım piknikten geldikten sonra... eşi ile tartışın kızım eşyalarını hazırlamak istedi ve eşi de buna mani olmak istedi, gitmekte diretince kızım eşi [M.H.Y.] tarafından elle boğularak cinayete kurban gitti... Kızım ile olaydan yarım saat öncesinde görüştüm, neşeli ve en mutlu günlerinden birini yaşadığını söyledikten yarım saat sonra ölüm haberini aldım. Kızım hamile idi ve bir gün sonrası hastaneden karnındaki çocuğunu muayene için hastaneye gidecekti.

... bizimle yani ailesiyle arasında hiçbir sorunu bulunmayan bir insan neden intihar etmiş olabilir..."

20. Müteveffanın arkadaşı Z.D.nin müteveffa ile olay gününe ait mesajlaşmalarının görüntü kaydı tutanak altına alınmış olup Z.D.nin Jandarma Komutanlığı nezdindeki 15/8/2016 tarihli tamk beyanının ilgili kısmı şöyledir:

"... [D.] ile yaklaşıklık olarak 3-4 yıla dayalı çok sıkı bir arkadaşlığımız vardı. Özellikle son bir yıldır [D.nin] görüştüğü tek insanım diyebilirim. ... evlendikten hemen sonra kayınvalidesi [A.dan] dolayı evlilik düzenlerinin olmadığını anlamaya başladı... Evliliklerinin daha ilk ayında [H.nin] boğazını sinirle sıkıyını bana telefonda söylemişti... [kayınvalidesi ile] sürekli tartışıklarını ve günlük işlerden mazeret üreterek [D.ye] sürekli baskı kuruyordu ... [D.] hamile kaldıktan sonra da ayrılmayı kafasına koymuştu, sürekli bunu dillendiriyordu. ..Olay gününden bir gün önce [D.] bana mesaj attı. Eşinin gene kahveye gittiğini, artık dayanamadığını, valizini toplayıp gideceğini yazmıştı ... Sabah Serik'e erkenden annesinin evine gideceğini söyledi. Ertesi gün yani olay tarihi olan 08.03.2016'da saat 08.00 da ben kendisine whatsaptan mesaj attım. Bana geri dönüşü 09.00 sularında oldu ve mesajında artık geç olduğunu ve kayınvalidesinden dolayı huzursuz olduğunu komşular ve kayınvalidesi tarafından fark edileceğini ... bu nedenle çıkmayacağını yazmıştı. Telefonla kendisini aradım, neden evden ayrılmadığını sordum. Bana 'Akşam [H.] eve gelince valizleri gördü, valizleri dağıttı, ben kendisine evden ayrılacağını söyledim, sabah olunca da [H.] gitmemi engellemek için erkenden iş yerinden eve geldi ve stimit puşaça aldı ve gitmemi mani oldu' dedi. Ben de canı sıkkan olduğundan pikniğe gitme teklifinde bulundum....o gün [D.] inanılmaz şekilde mutluydu. ... Piknikten ayrılmadan 14.30-15.00 sularında [H.] [D.yi] aradı. [D.] oturduğu yerde kayınvalidesinden dolayı huzursuz olduğundan daha önceleri çok kere yent bir eve geçmek istediğini [H.ye] söylüyordu. Niyeti piknikten sonra [H.nin] çalıştığı hale giderek birlikte banka kredisini konuşmak için [H.ye] buluşma teklif etti. Çünkü [H.nin] kendisini oyaladığını düşünüyordu. Fakat [H.] telefonda [D.ye] 'Gelme, gelirsen seni geberitirim' diye konuşunca [D.yi] yanına gitmesinden tatsızlık çıkmasın diye ben vazgeçirdim... saat 16.58'de '[H.] gelene dek ben az kestireyim' diye yazdı, saat 17.27'de '[H.] geldi', sonra annesinin yanına neden geçmediği için [H.nin] kızıdığını yazdı, saat 17.28'de [H.nin] ekmekek almaya gittiğini yazdı. ... cevap alamayınca üst üste [D.yi] aradım, heni birkaç kere de meşgule attı. Sonra bana saat 17.34'te ... '[H.] geldi; sonra yazarım' şeklinde mesaj attı. Ondan sonra kendistinden bir daha haber alamadım ve bende yazmadım. ...[D.yi] tanıdığım süre boyunca intihara meyilli bir insan olarak görmedim, inançlı ve hayat dolu... bir insandı ve üstelik hamile idi... telefonunda kayıtlı olan mesajları da size ekran görüntüleriyle birlikte verebilirim, ... [D.nin] tuttuğu günlüğünü biliyorum, benim tavsiyemle 3-4 aydır tuttuğunu biliyorum, ..."

21. Komşu A.Y.nin Jandarma Komutanlığı nezdindeki 15/8/2016 tarihli tamk beyanının ilgili kısmı şöyledir:

"... Köyden arayan birinin [D.nin] intihar resimleri facebook sosyal paylaşım sitesinde haber var diye haber verince yayıladan bir arkadaşın internet bağlantısı olan telefonundan facebook sitesinde verilen haberi arattırdık ve köylümüz olan ve yakinen tanıdığım [D.A.nin] saçları dağılmış, boymında bir çaput parçasına benzer bir bez parçasının dolanmış olduğu resmi bulduk. Bulduğumuz adreste [D.A.nın] intihar resmi öldü diye yazıyordu. Resim arkadan çekilmiş ve o haliyle ayaklarını yerde gördüm. Yüzünü göremedim çünkü resim arkadan çekilmişti. ... Sabah aynı adrese tekrar giriş yaptığımızda ise bu resim oradan kaldırılmıştı. Facebook adresi kime aitli ben hatırlamıyorum. Ftziken gördüğüm resim [D.ye] benziyordu fakat yüzünü göremedim, resmin neden ve kim tarafından paylaşıldığını da bilmiyorum. Sanırım [B.] mahallesinde çok kişi de bunu biliyor ve resmi görmüştür. Çünkü bana da yaylada iken bilgi köyden geldi..."

22. Cumhuriyet Başsavcılığı 17/11/2016 tarihinde ilgili ilçe emniyet müdürlüğünden olaya müdahale eden kolluk ve 112 Acil Servis görevlileri ile kayıvalide A.Y.nin beyanlarının alınmasını, ayrıca olayın nedeni hakkında başka araştırmaya gerekli ise yapılmasını talep etmiştir. Bu talep üzerine kolluk görevlileri, 112 Acil Servis görevlileri V.S., B.S., kayıvalide A.Y. ve komşu E.K.nın tanık beyanını almıştır. Beyanlardan önem arz edenlerin ilgili kısmı şöyledir:

"[A.Y.]: ... Oğlum[la] karşılıklı dairelerde otururuz, ... benim normalde kulaklarımda duyma zayıflığı olduğu için cihaz takılıdır ... kulağımda cihazın yokken birden sesler duydum dışarı çıktığımda oğlum [M.H.], bana anne [D.] kendini asmış ... dedi ... oğlum küçük odada salınacak için takılı olan demirlerden birine yazması ile gelinimin kendini asmış olduğunu söyledi, ama ben asılı görmedim, oğlum indirildiğinde görmüştüm, ambulans geldi ... hiç birimiz oğlum hariç gelinimi ipten asılı iken görmedi, gelinim 4 aylık hamileydi, ... gelinimin psikolojik bir rahatsızlığı varsa da ... hiç haberim olmadı, olmuş ise de hamilelikten olmuş olabilir ...

[B.S.]: ... olay mahalline gittiğimizde bayan evin içerisindedir yerde yatıyor vaziyetteydi ... asılı değildi, hatırladığım kadarıyla boymunda herhangi bir materyal, yazma, başörtüsü yada ip görmedim ... bir de ... hatırladığım maktulün eşi, o olay şoku ile yemek yapmadı diye tartışmıştık, o yüzden benim yanımdan odadan ayrılmıştı diye bir söz söyledi ..."

23. Başvurucu; müteveffa ile eşi arasında sürekli tartışma olduğunu, kendisi tarafından evdeki eşyaların kırılıp döktüğü hâlde eşi M.H.Y.nin bu hususu ifadesinde saklandığını, şahsın kızının ölümünde şüpheli olması gerektiğini belirterek 2/1/2017 tarihli dilekçe ile kavga anına ait görüntülerin bulunduğu CD'yi Cumhuriyet Başsavcılığına sunmuştur. Cumhuriyet Başsavcılığı 6/3/2017 tarihinde, bu CD'nin görüntü çözülmesinin yapılmasını ilgili ilçe emniyet müdürlüğünden talep etmiştir. Yapılan çözümleme neticesinde evde yerlerde kırık eşyaların, yemek masasından yere saçılmış yemeklerin olduğuna ve taraflar arasında kavga yaşandığına (müteveffanın ağlaması gibi) dair görüntüler tespit edilmiştir.

24. Cumhuriyet Başsavcılığı 2/8/2017 tarihinde ası sonucu ölüm olayı hakkında kovuşturmayaya yer olmadığı kararı vermiştir. Gerekçenin ilgili kısmı şöyledir:

"... geçirmiş olduğu bazı şahsi, allevi ve ekonomik sebepler sonucu bunalıma girdiği ve bunun sonucu kendisini evin oturma odasındaki tavanına eşarpı ile astığı ve eşi tarafından görülerek asılı olduğu yerden indirildiği ve ambulans çağırıldığı, olaydan hemen sonra olay yerine gelen ambulansla kaldırıldığı Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesine götürüldüğü ve burada vefat ettiği...

Antalya Adli Tıp Kurumu Antalya Grup Başkanlığı Morg İhtisas Dairesinin raporuna göre, vücudunda ölümüne müessir travmatik bulgulara rastlanılmadığı, kişinin ölümünün asya bağlı asfiksi (havasızlık) nedeniyle canlı iken ası sonucu gerçekleşmiş olduğunun tespit edildiği;

Her ne kadar müştekler vekili maktulün canlı mı yoksa öldükten sonra asıldığının tespiti için İstanbul Adli Tıp Kurumundan rapor talep edilmesini istemiş ise de; bu konuda Antalya Adli Tıp Kurumununun 07/03/2017 tarihinde rapor verdiği anlaşıldığından İstanbul Adli Tıp Kurumundan rapor talep edilmesine gerek görülmediği;

Yapılan soruşturma somucunda; maktulün ölümünde şüpheli bir durum olmadığı gibi üçüncü kişilere atfedilebilecek kası ve kusurunda olmadığı, ortada bir suç ve suçlunun bulunmadığı, olayın meydana gelmesinde herhangi bir şahsın kusur ve etkisinin olmadığı anlaşılmaktadır..."

25. Başvurucu 24/8/2017 tarihli dilekçeyle, şahsın ölüm sebebi ve canlı ası olup olmadığını tespiti için İstanbul ATK'dan yeniden rapor talep etikleri hâlde yine ATK Grup Başkanlığından ek rapor alınması nedeniyle bu Kurumun önceki raporunu tekrar ettiğini, D.A.Y.'nin eşi tarafından şiddet görüldüğü ve olayın intihar olamayacağı yönünde beyanlar bulunduğunu, ölüm muayene raporunda saçlı deri altındaki noktavi kanamaların kaynağının, midede tespit edilen sıvının ne olduğunun ve ası sonucu öldüğü hâlde şahsın boynunun niçin kırılmadığının araştırılmadığını, olay anındaki tek kişi olan eş M.H.Y.'nin bizzat savcı tarafından ifadesinin alınmadığını, HTS kayıtlarının temin edilmediğini belirterek kovuşturmayaya yer olmadığı kararına itiraz etmiştir.

26. İtiraz, Antalya 4. Sulh Ceza Hâkimliğinin 17/11/2017 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

27. Ret kararı başvurucuya 19/1/2017 tarihinde tebliğ edilmiş olup başvurucu 16/2/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

28. Konuyla ilgili ulusal ve uluslararası hukuk Anayasa Mahkemesinin *Yasin Ağca* (B. No: 2014/13163, 11/5/2017, §§ 86, 87, 91-96) başvurusu hakkında verdiği kararda yer almaktadır.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

29. Mahkemenin 18/5/2021 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği dâşınıldı:

A. Başvurucunun İddiaları

30. Başvurucu; damadının çelişkili beyanlarının olması, ekimozların hangi sebeple oluştuğunun ATK raporunda tespit edilmemesi, yeniden alınan ATK raporunun aynı merciden temin edilmesi, soruşturmaya etkili katılım sağlayamaması gibi nedenlerle kızının ölümü hakkındaki soruşturmada cinayet şüphesine dair yeterli araştırma yapılmadan kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilmesinden dolayı yaşam hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

31. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

32. Anayasa Mahkemesi, olayların başvurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağılı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahrir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun şikâyetlerinin özül, yakınının

Ölüm hakkında etkili soruşturma yürütülmediğine ilişkindir. Bu itibarla başvuru hakkının etkili soruşturma yükümlülüğüne ilişkin usul yönü kapsamında incelenmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

33. Yaşam hakkının doğal niteliği gereği, yaşamını kaybeden kişi açısından bu hakka yönelik bir başvuru ancak yaşanan ölüm olayı nedeniyle ölen kişinin mağdur olan yakınları tarafından yapılabilecektir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 41). Başvuru konusu olayda müteveffa, başvuru hakkının kızıdır. Bu nedenle başvuruda başvuru ehliyeti açısından bir eksiklik bulunmamaktadır.

34. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan yaşam hakkının usul yönünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

35. Devletin yaşam hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülüğü kapsamında etkili soruşturma yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu yükümlülük, doğal olmayan her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili bir soruşturma yürütmeyi gerektirir. Bu soruşturmanın temel amacı, yaşam hakkını koruyan hukukun etkili bir şekilde uygulanmasını varsa sorumluların hesap vermelerini sağlamaktır (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 54).

36. Diğer yandan belirtmek gerekir ki devletin söz konusu pozitif yükümlülüğünün sonuç yükümlülüğü olmayıp uygun araçların kullanılması yükümlülüğü olması başvuruculara, üçüncü tarafları adli bir suç nedeniyle yargılatma ya da cezalandırma hakkı verdiği tüm yargılamaları mahkûmiyetle ya da belirli bir ceza kararıyla sonuçlandırma ödevi yüklediği anlamına gelmemektedir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 56).

37. Şüpheli bir ölüm olayı hakkında yürütülen ceza soruşturmasının Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği etkinlikte olduğunun kabul edilebilmesi için;

- Soruşturma makamlarının ölüm olayından haberdar olur olmaz resen harekete geçerek ölüm olayını aydınlatabilecek ve sorumluların belirlenmesini sağlayabilecek bütün delilleri tespit etmeleri gerekir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 57). Soruşturmada ölüm olayının nedeninin veya sorumlu kişilerin belirlenmesi imkânını zayıflatan bir eksiklik, etkili soruşturma yükümlülüğüne aykırılık oluşturabilir.

- Soruşturma sürecinin kamu denetimine açık olması ve ölen kişinin yakınlarının meşru menfaatlerini korumak için soruşturma sürecine gerekli olduğu ölçüde katılabilmeleri gerekir (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, § 58).

- Soruşturmanın makul bir özen ve sâatle yürütülmesi (*Salih Aktaş*, B.No : 2012/1017, 18/9/2013) soruşturma makamlarınca olayın sebebinin objektif analizinin yapılması ve soruşturma sonucunda alınan kararın soruşturmada elde edilen tüm bulguların kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olması gerekir (*Cemil Danışman*, B.No: 2013/6319,16/7/2014, § 99).

38. İfade etmek gerekir ki Anayasa Mahkemesinin gerçekleşen olaylardaki delillerin değerlendirmesini doğrudan, ilgili soruşturma ve yargılama makamlarının yerine geçecek şekilde kendisinin yapması söz konusu olamaz, bu konuda asıl sorumlu ve yetkili olanlar ilk elden olayları inceleyen yetkili adli ve idari mercilerdir (*Cemil Danışman*, § 58) fakat Anayasa Mahkemesinin başvuru konusu olayın gelişim şeklini anlayabilmek ve başvurucuların yakınlarının ölümünün tüm yönlerinin aydınlatılması noktasında soruşturma makamları ve derece mahkemeleri tarafından anılması gereken adımları nesnel bir şekilde değerlendirmek için olayın oluşum şeklini incelemesi gerekebilmektedir (*Rıfat Bakır ve diğerleri*, B. No: 2013/2782, 11/3/2015, § 68).

39. Ayrıca etkili soruşturma yükümlülüğü kapsamında başvuru konusu olaylar açısından yer verilen somut tespitler, hiçbir şekilde kişilerin masumiyetine veya suçluluğuna ilişkin olarak Anayasa Mahkemesince bir yorum yapıldığı şeklinde değerlendirilmemesi gerektiğinin altı çizilmelidir (*Rıfat Bakır ve diğerleri*, § 143).

40. Soruşturmanın etkililiğini sağlayan en alt seviyedeki inceleme, başvuruya konu soruşturmanın kendine özgü koşullarına göre değişir. Bu koşullar, ilgili bütün olay ve olgular temelinde ve soruşturmanın pratik gerçekleri gözönünde bulundurularak değerlendirilir. Bu nedenle soruşturmanın etkililiği bakımından her olayda geçerli olmak üzere bir asgari soruşturma işlemler listesi veya benzeri bir asgari ölçüt belirlemek mümkün değildir (*Fahriye Erkek ve diğerleri*, B. No: 2013/4668, 16/9/2015, § 68).

41. Etkili soruşturma yükümlülüğü kapsamında yetkililer, diğer deliller yanında görgü tanıklarının ifadeleri ile kriminalistik bilirkişi incelemeleri dâhil söz konusu olayla ilgili kanıtları toplamak için alabilecekleri bütün makul tedbirleri almalıdır (*Doğan Demirhan*, B. No: 2013/3908, 6/1/2016, § 68).

42. Bu noktada ifade edilmelidir ki Anayasa Mahkemesinin görevi, herhangi bir soruşturma ya da davada bilirkişi raporu veya uzman mütalaasının gerekli olup olmadığına karar vermek değildir. Bilirkişi raporu ve benzeri delillerin kabul edilebilirliği ve değerlendirilmesi hususları soruşturma makamlarının yetkisi dâhilindedir (*Ahmet Gökhan Rahıvan*, B. No: 2014/4991, 20/6/2014, §§ 59, 60).

43. Ayrıca Anayasa Mahkemesinin mevcut tıbbi bilgilerden hareketle birtakım tahminlere yer vererek bilirkişilerin vardığı sonuçların veya sahip oldukları bilimsel bakış açılarının doğru olup olmadığını irdeleme görevinin de bulunmadığı belirtilmelidir (*Esmâ Çelebi*, B. No: 2014/17591, 19/4/2017, § 147).

b. İlkelerin Somut Olaya Uygulanması

44. Somut başvurunun incelenmesi neticesinde başvurucunun kızının ölümünden haberdar olan Cumhuriyet Başsavcılığının derhâl soruşturma başlattığı, her ne kadar başvurucu soruşturmaya katılım sağlayamadığını iddia etse de başvurucunun müşteki olarak beyanının alındığı, adli makamlara itiraz dilekçelerini ve delillerini sunabildiği, soruşturma dosyasından örnek alabilme imkânına sahip olduğu görüldüğünden başvurucunun meşru menfaatlerini korumak için soruşturma sürecine gerekli olduğu ölçüde katılımının sağlandığı, soruşturmanın 1 yıl 4 ay gibi makul bir süre içinde sonuçlandırıldığı anlaşılmıştır.

45. Ne var ki soruşturma makamlarınca ölüm olayını aydınlatabilecek ve sorumluların belirlenmesini sağlayabilecek bütün delillerin araştırılıp araştırılmadığı ve elde

edilen delillerin kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olarak sonuca ulaşılp ulaşılmadığı noktalarında başvurunun incelenmesi gerekmektedir.

46. Başvurucunun kızının intihar sonucu ölmediğine, eşi tarafından boğulduktan sonra baygın vaziyette iken ası süsü verilerek öldürüldüğüne dair kasten öldürülme iddiası bulunmaktadır.

47. Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından derhâl soruşturma başlatılmış, Olay Yeri İnceleme Birimi tarafından olay yerinin incelemesi yapılmış ve krokisi çizilmiştir. Cumhuriyet Başsavcılığı ATK'dan otopsi raporu ve diğer gerekli raporları temin etmiş, başvurucunun ileri sürdüğü iddialar üzerine, sunulan CD'deki görüntü çözümlenmelerini yaptırmış, müteveffanın arkadaşı başta olmak üzere bir kısım tanığın beyanını almıştır.

48. Ne var ki olay yeri incelemesi ve olay yerinin krokisinin çizimi sırasında ası mekanizmasının ne şekilde kurulduğu net biçimde tespit edilmemiştir. Olay yeri krokisinde tavadaki kancadan yere kadarki mesafe 280 cm, kanca ile koltuk arasındaki mesafen ise 240 cm olarak belirtildiğine göre boyu 165 cm civarında olan D.A.Y.nin yerden 40 cm yükseklikteki koltuğa çıkması hâlinde koltuktan 240 cm yüksekte bulunan tavadaki kancaya asıda kullandığı tülbenti bağlamak suretiyle nasıl yetişebildiği belirsizdir. Olay yeri incelemesi sırasında, D.A.Y.nin koltuğun arka kısmına basarak kancaya ulaşmasının mümkün olup olmadığı yahut koltuğun üzerine kancaya yetişmek amacıyla herhangi bir yükseltici eşya koyup koymadığı gibi hususlar araştırılmayarak netleştirilmeyen bu hususların Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından uygulamalı keşif yapılmak suretiyle de ortaya konulmadığı anlaşılmaktadır.

49. Diğer yandan olaydan kısa bir süre önce kızıyla görüşmüş olan müteveffanın annesi (bkz. § 19) ile olay günü müteveffa ile tüm gün birlikte olan arkadaşı Z.D.nin (bkz. § 20) -ki bu iki şahıs D.A.Y. ile en sık irtibatlı olan kişilerdir- beyanlarından müteveffa ile eşi M.H.Y. arasında uzun süredir bir geçimsizlik olduğu, müteveffanın ailesinin yanına dönmeye niyetli olduğu, olayın gerçekleştiği saatten biraz öncesinde de tartışmış olabilecekleri anlaşılmaktadır. D.A.Y.nin olaydan bir gün öncesinde ya da olay günü evi terk edeceği hususu, Olay Yeri Tutanağı'nda da müteveffanın valizlerini hazırladığı fakat valizlerin içindeki eşyaların yere dağıtılmış olduğunun (bkz. § 10) belirtilmiş olmasıyla desteklenmektedir.

50. CD'deki görüntüler (bkz. § 23), anne ve arkadaşın beyanları (bkz. §§ 19, 20) taraflar arasında öteden beri süren bir geçimsizlik bulunduğuna ve olaydan önce de aralarında bir tartışma yaşandığına işaret etmektedir ki bu husus, M.H.Y.nin müteveffa ile aralarında hiç bir sorun olmadığuna dair beyanı ile çelişmektedir (bkz. § 15). Bu çelişkiyi aydınlatmak amacıyla Cumhuriyet Başsavcılığı, olay yerine itinal eden görevlilerce bulunan (bkz. § 9) müteveffanın günlüğünün incelenmesi yoluna gitmemiştir.

51. Bu noktada her ne kadar ATK tarafından düzenlenen ek raporda "*kişinin ölümünün asiya bağlı asfiksi (havasızlık) nedeniyle canlı iken gerçekleşmiş olduğu*" tespitine yer verilmişse de başvurucunun kızının eşi tarafından bayıldıktan sonra asılmış olabileceği iddiası karşısında -müteveffanın anne ve babası tarafından hastanede kızlarının boynunun iki yanında parmak izine benzer morluk gördükleri yönündeki beyanları (bkz. §§ 18, 19) doğrultusunda- ölü muayenesinde tespit edilmemiş olan fakat otopsi raporunda kayda geçen boynun iki tarafındaki 3x2 cm'lik ve 2x1 cm'lik ekimozların müteveffanın boynundaki *telem* (asılarak öldürülme durumunda asılmada kullanılan materyalin boğazda bıraktığı kıvrık ve

derin iz) ile uyumlu olup olmadığının ATK raporuyla netleştirilmemesi ölüm olayını aydınlatılabilecek delillerin toplanması açısından bir diğer eksiklik olarak tespit edilmiştir.

52. Yine bu doğrultuda müteveffanın olay öncesi herhangi bir tartışma yaşayıp yaşamadığı hususunun aydınlatılması bakımından müteveffanın tınak içinden alınacak örneklerin kriminal incelemesinin yapılarak herhangi bir kimseye ait numune bulunup bulunmadığının araştırılmaması da soruşturmadaki noksanlık olarak göze çarpmaktadır.

53. Soruşturma kapsamında gözönüne alınması gereken diğer bir başka husus ise komşu A.Y.nin tanık beyanıdır. Bu şahıs beyanında olay günü D.A.Y.nin öldüğünü ve cesedinin fotoğrafının sosyal medyada bulunduğunu duyması üzerine sosyal medyadan araştırması sonucunda müteveffanın asılmış vaziyette ve "öldü" yazan fotoğrafını gördüğünü, resimde müteveffaya çok benzeyen birinin arkadan çekili vaziyette görüldüğünü, bu fotoğrafı mahallede birçok kişinin görmüş olabileceğini ve ertesi sabah resmin kaldırılmış olduğunu belirtmiştir (bkz. § 21).

54. Müteveffanın evde eşi ile yalnız olduğu bir zamanda hayatını kaybettiği gözetildiğinde cesedin arkadan çekilmiş fotoğrafının sosyal medyada "öldü" ibaresiyle paylaşıldığı yönündeki tanık beyanı ve tarafların olaydan hemen önce tartışma yaşamış olabilecekleri ihtimali karşısında Cumhuriyet Başsavcılığının soruşturmayı derinleştirilmemesi kayda değer bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir.

55. Bu durumda Cumhuriyet Başsavcılığınca söz konusu tanık beyanını teyit etmek amacıyla fotoğrafı görmüş olabilecek diğer şahısların tespitiyle hem bahsi geçen tanığın hem de tespit edilebilen diğer tanıkların bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından beyanlarının alınmamasının soruşturmanın etkililiğini zedelediği değerlendirilmiştir.

56. Aynı şekilde olay sırasında evde müteveffa ile yalnız olduğu belirtifen ve olayın gerçekleşme şartlarını net olarak bilebilecek tek kişi olan eş M.H.Y.nin Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat beyanının alınarak olayın gerçekleşme şartlarının aydınlatılmaya çalışılmaması da soruşturmanın etkililiğini zedeleyen bir diğer noksanlıktır.

57. Bu noktada Anayasa Mahkemesinin değerlendirmelerinde belirtilen hususlarda araştırma yapılması hâlinde başvuruya konu davanın nasıl sonuçlanacağı ile ilgilenmediğini -görevi olmadığından- tekrar ifade etmek gerekir. Anayasa Mahkemesinin görevi, soruşturma makamlarının Anayasa'nın 17. maddesi ile öngörülen derinlikli ve özenli inceleme yükümlülüğünü yerine getirip getirmediğini ya da ne ölçüde getirdiğini belirlemekten ibarettir (*Jpek Deniz ve diğerleri*, B. No: 2013/1595, 21/4/2016, § 169).

58. Bu itibarla Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturmada olayda üçüncü kişi tarafından kasten öldürme ihtimali bulunup bulunmadığı noktasında yeterli araştırmanın yapıldığı, ölüm olayını çevreleyen koşulların tespiti ve varsa ölüm olayının sorumlularının belirlenmesi için gerekli tüm delillerin toplanmış olduğu kovuşturmaya yer olmadığına dair kararında elde edilen delillerin kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olarak sonuca ulaşılması sonucunda verildiği söylenemez. Somut başvuruya konu soruşturma bütün hâlinde ele alındığında Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ölüm olayının tüm yönlerinin ortaya konulmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

59. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usul yönünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

60. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

61. Başvurucu, ihlalin tespiti ve yeniden yargılama yapılması talebinde bulunmuştur.

62. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir. Anayasa Mahkemesi diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle sonuçlanacağına işaret etmiştir (*Alligal Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

63. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan*, §§ 55, 57).

64. İhlalin kovuşturmayaya yer olmadığı ya da daimi arama kararı gibi bazı nedenlerle soruşturmanın sonlandırılmasından kaynaklandığı durumlarda Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa İçtüzüğü'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılması için kararın bir örneğinin ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine hükmeder. Anılan yasal düzenleme, usul hukukundaki benzer hukuki kurumlardan farklı olarak, ihlali ortadan kaldırmak amacıyla yeniden soruşturma yapılması sonucunu doğuran ve bireysel başvuruya özgülenen bir giderim yolunu öngörmektedir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından ihlal kararına bağlı olarak yeniden soruşturma yapılması kararı verildiğinde usul hukukundaki yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak ilgili Cumhuriyet Başsavcılığının yeniden soruşturma yapılması sebebinin varlığını kabul hususunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir kararın kendisine ulaştığı Cumhuriyet başsavcılığının yasal yükümlülüğü, ilgilinin talebini beklemeksizin Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı nedeniyle yeniden soruşturma yapma kararı vererek devam eden ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yerine

getirmektedir. (benzer yöndeki kararlar için bkz. *Mehmet Doğan*, §§ 58, 59; *Aliğil Alkaya ve diğerleri (2)*, §§ 57-59, 66, 67).

65. İncelenen başvuruda etkili bir soruşturma yapılmaması nedeniyle yaşam hakkının usul yönünün ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla ihlalin Cumhuriyet Başsavcılığı işlemlerinden/kararından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

66. Bu durumda yaşam hakkının usul yönünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Yapılacak yeniden soruşturma ise bireysel başvuruya özgü düzenleme içeren 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yapılması gereken iş, yeniden soruşturma kararı verilerek Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden soruşturma yapılmak üzere Antalya Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine karar verilmesi gerekmektedir.

67. Başvurucunun tazminat talebi bulunmadığından yaşam hakkının usul yönünün ihlal edilmesiykle ilgili olarak tazminata hükmedilmemiştir.

68. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 294,70 TL harç ve 3.600 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.894,70 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Yaşam hakkının usul yönünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında güvence altına alınan yaşam hakkının usul yönünün **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

C. Yaşam hakkının usul yönünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruşturma yapılmak üzere kararın bir örneğinin Antalya Cumhuriyet Başsavcılığına (Soruşturma No: 2016/16957) **GÖNDERİLMESİNE**,

D. 294,70 TL harç ve 3.600 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.894,70 TL yargılama giderinin başvurucuya **ÖDENMESİNE**,

E. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal **FAİZ UYGULANMASINA**,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 18/5/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
M.Emin KUZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Basri BAĞCI